

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования Чувашской Республики
Управление образования, молодежной политики, физической культуры и спорта
администрации Батыревского муниципального округа Чувашской Республики
МБОУ "Балабаш-Баишевская СОШ" Батыревского района Чувашской Республики"

РАССМОТРЕНО
на заседании МО
начальных классов

Руководитель МО
Тихонова Л.Г.
Протокол №1
от «25» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель
директора по УВР

Мазякова Р.А.
от «26» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор

Матюшкин С.И.
Приказ №145 –ОД
от «30» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родному (чувашскому) языку»

для обучающихся 2-4 классов

Составители: учитель начальных классов Тихонова Индира Владимировна
учитель начальных классов Майзурова Раиса Арсентьевна
учитель начальных классов Тихонова лариса Геннадиевна

с. Балабаш–Баишево, 2023 г.

Чăваш чĕлхипе 2-4 классем валли сырнă ёç программи

1 Харкамлăх (личностные) результатĕсем:

1) тăван чĕлхе чăваш халăхĕн наци пурлăхĕ пулнине, Чăваш Республикинче вырăс чĕлхипе тан патшалăх чĕлхи пулнине аяланни; тăван чĕлхепе ўлемрен кулленхи пурнăçра, суйласа илнĕ профессире усă курма пултарни;

2) чăваш чĕлхин илемлĕхне хаклама пултарни, тăван чĕлхене хисеплени, унпа мăнаçланни; чăваш пуллевĕн нормисене наци культурин пуянлăхĕ шайне лартса сыхласи кашни чăвашшăн пысăк тивĕç тесе йышăнни; пулleve куллен-кун аталантарма тăрăшни;

3) шухăшпа туйăма палăртма усă куракан сăмахсем, грамматика хатĕрĕсем пуллевре йышлă пулни; ача хай пуллевне (калаçнине те, сырнине те) сăнаса тивĕçлĕ хак пама пултарни.

Пур предметата (метапредметные) вĕренме кирлĕ результатсем:

1) пуллевĕн мĕн пур тĕсĕпе усă курни: сăмахпа каласа е сырса пĕлтернĕ информаци тĕрĕс аяланни; вулавăн тĕрлĕ мелĕпе усă курни; тĕрлĕ çĕртен (хаçат-журналтан, Интернетран, радиопа телевиденирен т.ыт.те) килекен материал çине таянса информаци пухма пултарни; ку е вăл темăпа çыхăннă материала вуласа е илтсе тупма, аяна пухса, тишкерсе, кирлине суйласа илме пултарни; пухнă информаци сыхлама, улăштарма тата кирлĕ çĕре çитерме пултарни информаци çал куçĕ хаçат-журнал, тĕрлĕрен техника хатĕрĕ пулма пултарать); пĕччен е ушкăнпа тумалли вĕренÿ ёçĕн тĕллевне, йĕркине аяланса илни, ёç результатне каласа е сырса хаклама пултарни; шухăша сăмах вĕççĕн е сырса ирĕклĕ те тĕрĕс уçса пама пултарни; тантăшсем умĕнче пĕчĕк е пысăкрах доклад тума хăнăху пурри.

2) вĕренÿре илнĕ тĕрлĕ пĕлÿпе, нумай-нумай хăнăхупа яланхи пурнăçра усă курни; тăван чĕлхене вĕренсе пухнă пĕлÿпе тата хăнăхупа ытти предметсене (тăван мар чĕлхесене, литературан т.ыт.те) вĕренме усă курни;

3) калаçнă май, пĕр-пĕр ёç тунă чух е мĕнле те пулин тавлашуллă ыйтăва сÿтсе явнă чух çынсемпе тĕрлĕ çыхăнăва кĕме хăнăху пурри; пĕр-пĕр йĕркепе иртекен хутшăнура е яланхи калаçура наци культуринче çирĕпленнĕ пуллев нормисене пăхăнни.

2 класс

1) чѣваш чѣлхи чѣваш халӑх чѣлхи, хамӑр республикӑра патшалӑх чѣлхи (вырӑс чѣлхипе пѣрле) пулса тӑнине ӑнланни; тӑван чѣлхепе культура хушшинче тачӑ ҫыхӑну пуррине пѣлни; чѣваш чѣлхи уйрӑм ҫынпа общество пурнӑҫенче мӗнле вырӑн йышӑннине ӑша хывни;

2) тӑван чѣлхене пѣлни чѣваш культуришӗн, халӑх пуласлӑхешӗн пысӑк пѣлтерешлӗ пулнине, ҫавӑнпа чѣлхене вѣренме тивӗҫ пуррине ӑнланни;

3) пуплевӗн тӗрлӗ тӗсӗпе усӑ курма пултарни:

Илтнине ӑнланни тата вулав хӑнӑхӑвӗ:

- сӑмахпа каласа е ҫыrsa пѣлтернине (текст тӗллевне, темине, тӗп тата хушма информацине) кирлӗ пек ӑнланни;

- вуланӑ текста информацииенчен улӑштарса ҫӗнетме (план тума, тезиссем ҫырма) пултарни; кӗнекепе, хаҫат-журналпа ӗҫлеме пѣлни;

- словарьсен тӗрлӗ тӗсӗпе, пѣлкӗҫсемпе (вӑл шутра электрон носителе кӗртнисемпе) усӑ курма хӑнӑху пурри;

- стильпе жанр енчен расна текстсене ҫын вулани тӑрӑх ӑнланни; аудированин тӗрлӗ тӗсне (тулли ӑнланни, тӗп содержанине ӑнланни, кирлӗ информациие суйласа илни) алла илни;

- пуплев сыпӑкӗсене содержани, функци, усӑ курнӑ чѣлхе хатӗрӗсем тӑрӑх танлаштарма пултарни;

Сӑмах вӗҫӗн калани тата ҫыру:

- итленӗ е вуланӑ текста пӗр-пӗр виҫепе кӗскетсе (улӑштармасӑр, план туса, тезис хатӗрлесе) каласа е ҫыrsa пани;

- шухӑша сӑмахпа каласа тата ҫыrsa ирӗклӗн те тӗрӗс уҫса пама пултарни; текст тытӑмне тӗрӗс тытса пыни (логикӑлӑх, шухӑш юхӑмӗн йӗркелӗхӗ, ҫыхӑнулӑх пурри, темӑпа килӗше тӑни); ҫыраканнин пурнӑҫри пулӑмсем ҫинчен, вулани-илтни ҫинчен хӑй шухӑшне калама хӑнӑху пурри;

- стильпе тӗсне кура хутшӑну тӗллевне, лару-тӑрӑвне шута илсе сӑмахпа каласа е ҫыrsa ку е вӑл йышши текст хайлама пултарни; хутшӑну задачисене кура ку е вӑл чѣлхе хатӗрӗ суйласа илсе пӗр-пӗр жанр законӗсем тӑрӑх текст (калав, хаклав, ҫыру, расписка, шантару, заявлени) тума пултани;

- монологпа диалог тӗсӗсене пѣлни; ачан хӑйӗн тантӑшӗсем умӗнче кӗске хыпар вуласа пама, доклад тума хӑнӑху пурри;

- пуплевре литература чѣлхин орфоэпи, лексика, грамматика нормисене тытса пыни; сӑмахсемпе пѣлсе усӑ курни; ҫырура орфографипе пунктуаци правилисене пӑхӑнни;

- ҫынсемпе калашнӑ чух пуплев этикетне шута илни; чѣлхе хатӗрӗсем вырӑнне пуплев хатӗрӗсемпе (мимикӑпа, алӑ хусканӑвӗпе) вырӑнлӑ усӑ курни;

- кашни хӑйӗн пуплевне сӑнаса тӗрӗслесе тӑма, содержани, чѣлхе енчен, хутшӑну тӗллевне пурнӑҫлас тухӑҫлӑхӗ енчен хаклама пултарни; грамматикӑпа пуплев йӑнӑшӗсене тупма, тӗрлетме пултарни; харпӑр хӑй тунӑ текста лайӑхлатма тата редакцилеме вӑй ҫитерни;

- чѣваш чѣлхине тӗпчекен ӗслӑлӑхӑн никӗсне ӑша хывни; чѣлхен шайӗсемпе единицисем хушшинчи ҫыхӑнусене ӑнланни;

- чѣлхе ӗслӑлӑхӗн тӗп ӑнлавӗсене алла илни: чѣлхе вӗрентӗвӗ тата унӑн тӗп пайӗсем; чѣлхе тата пуплев, пуплевпе усӑ курса хутшӑнни, калашу тата ҫыру; монолог тата диалог; пуплев ситуацийӗ; пуплевӗн функципе шухӑшран килекен тӗсӗсем (калав, сӑнлав, ӗслав); текст; чѣлхе единицисем, вӗсен палисем тата пуплевре усӑ курнӑ чухнехи уйрӑмлӑхӗсем;

- сӑмаха фонетика, тытӑмӗ, пулавӗ, лексика енчен тишкерме пѣлни, сӑмах майлашӑвӗпе предложение синтаксис енчен тишкерни; текста ун содержанийӗ, тӗп палисемпе тытӑмӗ енчен, пуплевӗн функцире палӑракан тӗсӗсене кура, чѣлхе уйрӑмлӑхӗсене пӑхса, илемлӗх хатӗрӗсене шута илсе тишкерни;

- тӑван чѣлхен эстетика функцине ӑнланса илни, илемлӗ литература тексӗсене тишкернӗ май пуплев единицин илемлӗхне курма пѣлни.

- кӗнекепе, словарьсемпе тата ытти пѣлӗ хатӗрӗсемпе, вӗсен шутӗнче хаҫат-журналпа тата Интернетпа, ӗҫлеме хӑнӑхӑвӗ пулни;

- вулавӑн пур тӗсне те алла илни (ӑнлануллӑ, паллашуллӑ, тишкерӗллӗ (пӑхса тухни) вулав) тата вуланӑ материала ӑша хывни;

- аудированин мӗн пур тӗсӗпе ӗҫлеме пултарни (мӗн пурне ӑнланса, тӗп содержанине ӑнланса, хӑш-пӗр информациие суйласа илсе) тата чѣлхен тӗрлӗ функциллӗ уйрӑмлӑхне шута илсе текста тӗрӗс информацилени;

- текстсене кирлѣ пек ѳнланма, шухѳшне тѣрѣс уѣса пама тата текст тѣсѣсене шута илсе (калав, сѳнлав, ѳслав) ѳнлантарса пама пултарни;
- текстѳн тѣп шухѳшне, темине, тѣллевне ѳнланса текста тишкерме пѣлни;
- сѳмахсене сыпѳксем ѣине пайлама;
- сѳмаха пѣр йѣркере тепѣр йѣркене тѣрѣс куѣарма;
- синонимлѳ формѳсемпе тѣрѣс усѳ курма;
- чѣлхен нормине (орфоѣпи, орфографи, лексика, грамматика нормисене) пѳхѳнма;
- калаѣура этикет нормисене пѳхѳнма;
- орфографии тата пунктуации правилисене тѣрѣс усѳ курса ѣырма;
- тѣрѣ пулпеве тѣрѣ маар пулпеврен уйѳрма;
- сасѳпа саспаллисене уйѳрма, сасѳсене ушкѳнлама; хупѳ сасѳсен хытѳлѳхѣпе ѣемѣелѣхне, янравлѳхѣпе янравсѳрлѳхне, вѳрѳмлѳхне ѣырура палѳртма;
- тѳван сѳмахсемпе вырѳс чѣлхинчен йышѳннѳ сѳмахсене тѣрѣс ударенипе калама;
- сѳмах пѣлтерѣшѣсене ѳнлантарма, синонимсем, антонимсем тупма;
- синонимсемпе пулпевре тѣрѣс усѳ курма;
- сѳмахсене алфавит йѣркипе вырнаѣтарма;
- хутлѳ предложенисене хутсѳррисенчен уйѳрма;
- текст планѣ тума, текстѳн темипе тѣп шухѳшне палѳртма;
- текст содержанине кѣскен тата тѣплѣн каласа пама;
- чѳваш литература чѣлхине пѣлме тата унпа тѣрѣс усѳ курма;

Вѣренекенсен результатѣсем

Ачасен ѣаксене тума пултармалла

- таврари япаласене е чѣрчунсене сѳнласа пама, пурнѳѣри пулѳмсем е ѣѣ-пуѣ ѣинчен мѣн шутланине каласа пама;
- шухѳша йѣркипе, вѣѣе-вѣѣен каласа е ѣырса пама, сѳнарлѳ мелпе усѳ курма, пѣр-пѣр сѳмахпа вырѳнсѳр усѳ кураassinчен хѳтѳлма;
- тѣрлѣ словарьсемпе усѳ курма.
- Сайра тѣл пулакан сѳмахсен пѣлтерѣшѣсемпе словарь тѳрѳх паллашса вѣсене пулпеве кѣртсе пыма;
- Вѣреннѣ пулпев пайѣсен формисемпе пулпевре тѣрѣс усѳ курма;
- Сѳпайлѳ калаѣѳва тирпейсѣрринчен, кѳмѳллине кѳмѳлсѳрринчен уйѳрма пѣлмелле;
- чѣлхери сѳмахсене майпур таран пулпев пайѣсем ѣине уйѳрма, пулпев пайѣсен уйрѳмлѳхѣсене кѳтартма пултармалла;
- пулпев пайѣсен тѣрлѣ формисемпе вырѳнлѳ усѳ курма;
- предметра усѳ куракан чѣлхе единицисене пѣр-пѣринчен уйѳрма, вѣсене ѳнланма, унсѳр пуѣне хѳйсен ѣѣсене хак пама, ѣырнине тѣрѣслеме тата тѣрѣс информаци пама;
- сѳмах майлашѳвѣпе предложении хушшинчи уйрѳмлѳхсене ѳнлантарма;
- сѳмах ѣыхѳнѳвѣн мелѣсене палѳртма;
- предложенири шухѳш тѣшшине тупма
- предложенири сѳмахсене предложенин шухѳшне кура йѣркелеме;
- ыйтѳѳва сѳпайлѳрах тума;
- предложение членсем тѳрѳх тишкерме;

Ачасен пултараяслѳхѣ

- палѳртнѳ результат тѳрѳх калаѣу ситуацииѣпе ѳнѳѣулѳха пѳхса хѳй тухса калаѣнине тишкерме; калаѣу ѳнѳѣсѳрлѳхѣн тѣп сѳлтавѣсене ѳнланма тата ѳнлантарма пултарни;
- сѳмахсене тѣрѣс, вырѳнлѳ тата илемлѣ калас тѣлѣшѣнчен пѳхса хѳйѣн тата ют ѣын калаѣѳвне хак пама пултарни;
- Чѣлхен илемлѣх мелѣсене пѣлни;
- пѣр-пѣр темѳпа доклад тума, тухса калаѣма пултарни;
- сѳмах тымарне тупса малалла пѣр тымарлѳ ѣенѣ сѳмахсем тума пѣлни;
- хѳйсем тѣллѣн вѣренѣ тѣллевне палѳртма, хѳйсем валли вѣренѣре аталанас тѣлѣшпе ѣенѣ ѳѳѳѳѳсем лартма, йѣркелеме; хѳйсен пултараслѳхне, интересѣсене аталантарма; ѳффѳктлѳ мелсем суйласа илсе хѳйсен тѣллевне пурнѳѣлама пултарни.

3.Предмета (предметные) вѳреннин результачѳсем:

- 1) чѳваш чѳлхи чѳваш халѳх чѳлхи, хамѳр республикѳра патшалѳх чѳлхи (вырѳс чѳлхипе пѳрле) пулса тѳнине ѳнланни; тѳван чѳлхепе культура хушшинче тачѳ ҫыхѳну пуррине пѳлни; чѳваш чѳлхи уйрѳм ҫынпа общество пурнѳҫенче мѳнле вырѳн йышѳннине ѳша хывни;
- 2)тѳван чѳлхене пѳлни чѳваш культуришѳн, халѳх пуласлѳхѳшѳн пысѳк пѳлтерѳшлѳ пулнине,ҫавѳнпа чѳлхене вѳренме тивѳҫ пуррине ѳнланни;
- 3)пушлевѳн тѳрлѳ тѳсѳпе усѳ курма пултарни:

Илтнине ѳнланни тата вулав хѳнѳхѳвѳ:

- -сѳмахпа каласа е ҫырса пѳлтернине (текст тѳллевне, темине, тѳп тата хушма информацине) кирлѳ пек ѳнланни;
- -вуланѳ текста информациенчен улѳштарса ҫенетме (план тума, тезиссем ҫырма) пултарни; кѳнекепе, хаҫат-журналпа ѳҫлеме пѳлни;
- -словарьсен тѳрлѳ тѳсѳпе, пѳлкѳҫсемпе (вѳл шутра электрон носителе кѳртнисемпе) усѳ курма хѳнѳху пурри;
- -стильпе жанренчен расна текстсене ҫын вулани тѳрѳх ѳнланни;
- - аудированин тѳрлѳ тѳсне (тулли ѳнланни, тѳп содержанине ѳнланни,кирлѳ информациие суйласа илни) алла илни;

Сѳмах вѳҫҫен калани тата ҫыру:

- -шухѳша сѳмахпа каласа тата ҫырса ирѳклѳн те тѳрѳс усҫа пама пултарни;
- -текст тытѳмне тѳрѳс тытса пыни (логикѳлѳх, шухѳш юхѳмѳн йѳркелѳхѳ, ҫыхѳнулѳх пурри, темѳпа килѳше тѳни);
- -ҫыраканнин пурнѳҫри пулѳмсем ҫинчен, вулани-илтни ҫинчен хѳй шухѳшне калама хѳнѳху пурри;
- -монологпа диалог тѳсѳсене пѳлни;
- -ачан хѳйѳн тантѳшѳсем умѳнче кѳске хыпар вуласа пама, доклад тума хѳнѳху пурри;
- -грамматикѳпа пушлев йѳнѳшѳсене тупма, тѳрлетме пултарни;
- -чѳлхен шайѳсемпе единицисем хушшинчи ҫыхѳнусене ѳнланни;
- -чѳлхе ѳслѳлѳхѳн тѳп ѳнлавѳсене алла илни: чѳлхе вѳрентѳвѳ тата унѳн тѳп пайѳсем;
- чѳлхе тата пушлев, пушлевпе усѳ курса хутшѳнни, калаҫу тата ҫыру; монолог тата диалог; пушлев ситуацийѳ; пушлевѳн функципе шухѳшран килекен тѳсѳсем (калав, сѳнлав, ѳслав); текст; сѳмаха фонетика, тытѳмѳ, пулѳвѳ, лексика енчен тишкерме пѳлни, сѳмах майлашѳвѳпе предложение синтаксис енчен тишкерни;
- - текста ун содержанийѳ, тѳп паллисемпе тытѳмѳ енчен, пушлевѳн функцире палѳракан тѳсѳсене кура, чѳлхе уйрѳмлѳхѳсене пѳхса, илемлѳх хатѳрѳсене шута илсе тишкерни;
- - текстсене кирлѳ пек ѳнланма, шухѳшне тѳрѳс усҫа пама тата текст тѳсѳсене шута илсе (калав, сѳнлав, ѳслав) ѳнлантарса пама пултарни;
- - диалогра хутшѳнма, калаҫу тѳллевне, ситуацине, сферѳна кура чѳваш литература чѳлхин нормисене тата пушлев этикетне тытса пырса монолог тума пултарни;
- - сѳмахсене сыпѳксем ҫине пайлама;сѳмаха пѳр йѳркерен тепѳр йѳркене тѳрѳс куҫарма; синонимлѳ формѳсемпе тѳрѳс усѳ курма пултарни;
- -чѳлхен нормине(орфоѳпи, орфографи, лексика, грамматика нормисене) пѳхѳнма;
- -вѳреннѳ орфографии тата пунктуации правилисене тѳрѳс усѳ курса ҫырма;
- -сасѳпа саспаллисене уйѳрма, сасѳсене ушкѳнлама;
- -хупѳ сасѳсен хытѳлѳхѳпе ҫемҫелѳхне, янравлѳхѳпе янѳравсѳрлѳхне, сѳмах пѳлтерѳшѳсене ѳнлантарма, синонимсем, антонимсем е омонимсем тупма;
- -текст планѳ тума, текстѳн темипе тѳп шухѳшне палѳртма;
- -текст содержанине кѳскен тата тѳплѳн каласа пама;
- -чѳваш литература чѳлхине пѳлме тата унпа тѳрѳс усѳ курма;

Вѳренекенсен результачѳсем.

Ачасен ҫаксене тума пултармалла

- -таврари япаласене е чѳрчунсене сѳнласа пама, пурнѳҫри пулѳмсем е ѳҫ-пуҫ ҫинчен мѳн шутланине каласа пама;
- -шухѳша йѳркипе, вѳҫе-вѳҫен каласа е ҫырса пама,сѳнарлѳ мелпе усѳ курма, пѳр-пѳр сѳмахпа вырѳнсѳр усѳ курассинчен хѳтѳлма;

- -тёрлэ словарьсемпе усă курма. Сайра тёл пулакан сăмахсен пёлтерёшёсемпе словарь тăрăх паллашса вёсене пулпеле кёртсе пыма;
- -вёреннэ пулпел пайёсенчи иккёмёшле сăмахсем епле пулнине аңлантарма, тухăçлă тата тухăçсăр аффиксемпе усă курма;
- -чёлхери сăмахсене май пур таран пулпел пайёсем сине уйăрма, пулпел пайёсен уйрăмлăхёсене кăтартма пултармалла;
- -пулпел пайёсен тёрлэ формисемпе вырăнлă усă курма;
- -предметра усă куракан чёлхе единицисене пёр-пёринчен уйăрма, вёсене аңланма, унсăр пуçнехайсен ёçёсене хак пама, сьрнине тёрёсleme тата тёрёс информации пама;
- -сăмах майлашăвёпе предложении хушшинчи уйрăмлăхсене аңлантарма;
- -анлă сăмах майлашăвёсене ансăррисенчен уйăрма; сăмах сьхăнăвён мелёсене палăртма;
- -предложенири сăмахсене предложенин шухăшне кура йёркелеме
- -ыйтăва сăпайлăрах тума;
- -предложение членсем тăрăх тишкерме.

Ачасен пултараяслăхё.

- -Палăртнă результат тăрăх калашу ситуацийёпе аңăсулăха пăхса хай тухса калашнине тишкерме;
- -калашу аңăсăрлăхён тёл сăлтавёсене аңланма тата аңлантарма пултарни;
- - сăмахсене тёрёс, вырăнлă тата илемлэ калас тёлёшёнчен пăхса хайён тата ют сын калашăвне хак пама пултарни;
- -чёлхен илемлэх мелёсене пёлни, пёр-пёр темăпа доклад тума, тухса калашма пултарни;
- -тёрлэ калашăва хутшăнма, хай шухăшне аргументсемпе сьиреплетсе пама пултарни;
- -сăмах тымарне тупса малалла пёр тымарлă сёнэ сăмахсем тума пёлни;
- - сăмах пёлтерёшне этимологи енчен аңлантарма, кашни сăмах пёлтерёшне (лексика пёлтерёшё тата сьйрас енчен те) аңлантарма пёлни;
- -хайсем тёллён вёрену тёллевне палăртма, хайсем валли вёренуре аталанас тёлёшпе сёнэ задачасем лартма, йёркелеме;
- -хайсен пултараслăхне, интересёсене аталантарма;
- -эффектлă мелсемсуйласа илсе хайсен тёллевне пурнăçлама пултарни.

4 класс

Предмета (предметные) вѣреннин результачѣсем: 1) чѣваш чѣлхи чѣваш халӑх чѣлхи, хамӑр республикара патшалӑх чѣлхи (вырӑс чѣлхипе пѣрле) пулса тӑнине ӑнланни; тӑван чѣлхепе культура хушшинче тачӑ ҫыхӑну пуррине пѣлни; чѣваш чѣлхи уйрӑм ҫынпа общество пурнӑҫенче мѣнле вырӑн йышӑннине ӑша хывни; 2) тӑван чѣлхене пѣлни чѣваш культуришѣн, халӑх пуласлӑхѣшѣн пысӑк пѣлтерѣшлѣ пулнине, ҫавӑнпа чѣлхене вѣренме тивѣҫ пуррине ӑнланни; 3) пуплевѣн тѣрлѣ тѣсѣпе усӑ курма пултарни;

Илтнине ӑнланни тата вулав хӑнӑхӑвѣ: сӑмахпа каласа е ҫырса пѣлтернине (текст тѣллевне, темине, тѣп тата хушма информацине) кирлѣ пек ӑнланни; вуланӑ текста информаци енчен улӑштарса ҫӣнетме (план тума, тезиссем ҫырма) пултарни; кӣнекепе, хаҫат-журналпа ӗҫлеме пѣлни; словарьсен тѣрлѣ тѣсѣпе, пѣлкӣсемпе (вӑл шутра электрон носители кӣртнисемпе) усӑ курма хӑнӑхупурри; стильпе жанр енчен расна текстсене ҫын вулани тӑрӑх ӑнланни; аудированин тѣрлѣ тѣсне (тулли ӑнланни, тѣп содержанине ӑнланни, кирлѣ информаци суйласа илни) алла илни; пуплев сыпӑкӣсене содержани, функци, усӑ курнӑ чѣлхе хатӣрӣсем тӑрӑх танлаштарма пултарни.

Сӑмах вѣҫҫѣн калани тата ҫыру: итленӗ е вуланӑ текста пѣр-пѣр виҫепе кӣскетсе (улӑштармасӑр, план туса, тезис хатӣрлесе) каласа е ҫырса пани; шухӑша сӑмахпа каласа тата ҫырса ирӣклӣн те тӣрӣс уҫса пама пултарни; текст тытӑмне тӣрӣс тытса пыни (логикӑлӑх, шухӑш юхӑмӣн йӣркелӣхӣ, ҫыхӑнулӑх пурри, темӑпа килӣше тӑни); ҫыраканнин пурнӑҫри пулӑмсем ҫинчен, вулани-илтни ҫинчен хӑй шухӑшне калама хӑнӑху пурри; стильпе тѣсне кура хутшӑну тѣллевне, лару-тӑрӑвне шутаилсесӑмахпакаласаеҫырсакуевӑл йышши текстхайламапултарни; монологпадиалог тѣсӣсене пѣлни; ачан хӑйӣн тантӑшӣсем умӣнче кӣске хыпар вуласа пама, доклад тума хӑнӑху пурри; ҫырура орфографипе пунктуаци правилисене пӑхӑнни; ҫынсемпе калашнӑ чух пуплев этикетне шута илни; грамматикапа пуплев йӑнӑшӣсене тупма, тӣрлетме пултарни; харпӑр хӑй тунӑ текста лайӑхлатма тата редакцилеме вӑй ҫитерни; чѣваш чѣлхине тѣпчекен ӑслӑлӑхӑн никӣсене ӑша хывни; чѣлхен шайӣсемпе единицисем хушшинчи ҫыхӑнусене ӑнланни; чѣлхе ӑслӑлӑхӣн тѣп ӑнлавӣсене алла илни: чѣлхе вѣрентӣвӣ тата унӑн тѣп пайӣсем; чѣлхе тата пуплев, пуплевпе усӑ курса хутшӑнни, калашу тата ҫыру; монолог тата диалог; пуплев ситуацийӣ; пуплевѣн функципе шухӑшран килекен тѣсӣсем (калав, сӑнлав, ӑслав); текст; чѣлхе единицисем, вӣсен паллисем тата пуплевре усӑ курнӑ чухнехи уйрӑмлӑхӣсем; сӑмаха фонетика, тытӑмӣ, пулӑвӣ, лексика енчен тишкерме пѣлни, сӑмах майлашӑвӣпе предложение синтаксис енчен тишкерни; текста ун содержанийӣ, тѣп паллисемпе тытӑмӣ енчен, пуплевѣн функцире палӑракан тѣсӣсене кура, чѣлхе уйрӑмлӑхӣсене пӑхса, илемлӣх хатӣрӣсене шута илсе тишкерни; аудированин мӣн пур тѣсѣпе ӗҫлеме пултарни (мӣн пурне ӑнланса, тѣп содержанине ӑнланса, хӑш-пѣр информаци суйласа илсе) тата чѣлхен тѣрлѣ функциллѣ уйрӑмлӑхне шута илсетекста тӣрӣс информацилени; текстсене кирлѣ пек ӑнланма, шухӑшне тӣрӣс уҫса пама тата текст тѣсӣсене шута илсе (калав, сӑнлав, ӑслав) ӑнлантарса пама пултарни; полилога тата диалога хутшӑнма, калашу тѣллевне, ситуацине, сферӑна кура чѣваш литература чѣлхин нормисене тата пуплев этикетне тытса пырса монолог тума пултарни; сӑмахсене сыпӑксем ҫине пайлама; сӑмаха пѣрйӣркерен тепӣр йӣркене тӣрӣс куҫарма; синонимлӑ формӑсемпе тӣрӣс усӑ курма; чѣлхен нормине (орфоэпи, орфографи, лексика, грамматика нормисене) пӑхӑнма; калашура этикет нормисене пӑхӑнма;

- орфографи тата пунктуаци правилисене тӣрӣс усӑ курса ҫырма; тӣрӣ пуплеве тӣрӣ мар пуплеврен уйӑрма; сасӑпа сас паллисене уйӑрма, сасӑсене ушкӑнлама; хупӑ сасӑсен хытӑлӑхӣепе ҫемҫелӣхне, янравлӑхӣепеянӑравсӑрлӑхне, сӑмах пѣлтерӣшӣсенеӑнлантарма, синонимсем, антонимсемеомонимсем тупма; синонимсемпе пуплевре тӣрӣс усӑ курма; иккӣмӣшле сӑмахсене пӣрремӣшлисенчен, сӑмах тӑвакан аффикссене сӑмаха улӑштараканнисенчен уйӑрма; сӑмахсене алфавит йӣркипе вырнаҫтарма; хутлӑ предложенисене хутсӑррисенчен уйӑрма; текст планӣ тума, текстӑн темипе тѣп шухӑшне палӑртма; текст содержанине кӣскен тата тѣплӣн каласа пама; чѣваш литература чѣлхине пѣлме тата унпа тӣрӣс усӑ курма;

Вѣренекенсен результачѣсем. Ачасен ҫаксене тума пултармалла

- таврари япаласене е чӣр чунсене сӑнласа пама, пурнӑҫри пулӑмсем е ӗҫ-пуҫ ҫинчен мӣн шутланине каласа пама; шухӑша йӣркипе, вӣҫе-вӣҫӣн каласа е ҫырса пама, сӑнарлӑ мелпе усӑ курма, пѣр-пѣр сӑмахпа вырӑнсӑр усӑ курассинчен хӑтӑлма; тѣрлѣ словарьсемпе усӑ курма. сайра тѣл пулакан сӑмахсен пѣлтерӣшӣсемпе словарь тӑрӑх паллашса вӣсене пуплеве кӣртсе пыма; вѣреннӣ пуплев пайӣсенчи иккӣмӣшлесӑмахсеме пуплев пулнине ӑнлантарма, тухӑҫлатататухӑҫсӑраффикссемпе усӑ курма; чѣлхери сӑмахсене май пур таран пуплев пайӣсем ҫине уйӑрма, пуплев пайӣсен уйрӑмлӑхӣсене кӑтартма пултармалла; пуплев пайӣсен тѣрлѣ формисемпе вырӑнлӑ усӑ курма; предметра усӑ куракан чѣлхе единицисене пѣр-пѣринчен уйӑрма, вӣсене ӑнланма, унсӑр пуҫне хӑйсен ӗҫӣсене хак пама, ҫыринне тӣрӣслеме тата тӣрӣс информаци пама; сӑмах майлашӑвӣпе предложени хушшинчи уйрӑмлӑхсене ӑнлантарма; анлӑ сӑмах майлашӑвӣсене ансӑррисенчен уйӑрма; сӑмах ҫыхӑнӑвӣн мелӣсене палӑртма;

предложенири шухайш тешшине тупма предложенири сӓмахсене предложенин шухайшне кура йӓркелеме; ыйтава сӓпайлаӓрах тума; предложение членсем тӓрӓх тишкерме; утсӓр татахутла предложенире чарӓну паллисене тӓрӓс лартма, вӓсене ӓнлантарма; сӓмахсене лексика тата морфологи тишкӓрӓвӓ тума, сӓмах тытамне пӓлме, хутсӓр тата хутла предложенисене тишкерме; ӓс хучӓсемсырма.

Ачасен пултараяслӓхӓ.Палӓртнӓ результат тӓрӓх каласу ситуацийӓпе ӓнӓсулаха пӓхса хайтухса калашнине тишкерме; каласу ӓнӓсӓрлӓхӓн тӓп сӓлтавӓсене ӓнланма тата ӓнлантарма пултарни; сӓмахсене тӓрӓс, вырӓнла тата илемлӓ калас тӓлӓшӓнчен пӓхса хайӓн тата ют сын калашӓвне хак пама пултарни; чӓлхен илемлӓх мелӓсене пӓлни;конспект, хаклав, тезис, реферат, статья, рецензи, доклад, интервью, очерк, шантару (доверенность) тата ытти ӓслӓ сыру е ӓс хучӓсене сырма пултарни; пӓр-пӓр темӓпа доклад тума, тухса калашма пултарни; тӓрлӓ калашӓва хутшӓнма, хай шухайшне аргументсемпе сиреплетсе пама пултарни; сӓмах тымарне тупса малалла пӓр тымарла сӓнӓ сӓмахсем тума пӓлни; сӓмах пӓлтерӓшне этимологи енчен ӓнлантарма, кашни сӓмах пӓлтерӓшне (лексика пӓлтерӓшӓ тата сырасенчен те) ӓнлантарма пӓлни; хайсем тӓллӓн вӓренӓ тӓллевне палӓртма, хайсем валли вӓренӓре аталанас тӓлӓшпе сӓнӓ задачӓсем лартма, йӓркелеме; хайсен пултараслӓхне, интересӓсене аталантарма; ӓффектла мелсем суйласа илсе хайсен тӓллевне пурнӓслама пултарни.

Содержание по учебному предмету. (Предметән шалашё)

2-мёш класс

1- мёш пай. 1-мёш класра вёреннине аса илни. Предложени, сáмах, сасá, сас палли.

2- мёш пай. Сасá тата сас палли. Алфавит. Уçá сасáсемпе хупá сасáсем. Хытá уçá сасáсемпе çемçе уçá сасáсем. Хытá хупá сасáсемпе çемçе сасáсем. Сывлáх сунасси. Сывпуллашасси. Хытá уçá сасáллá сáмахсенче çемçелéх палли (ь) çырасси. Уйáракан çемçелéх палли (ь) çырасси. Вáрám хупá сасса икё пёр пек сас палли çырса палáртни. Тáван-хурáнташлáх сáмахéсем. Вырáс чёлхинчен йышáнна хáш-пёр сáмахсене çырасси. Орфографи словарё. Сáмах сыпáкё. Сáмахсене пёр йёркере тепёр йёркене куçарасси. Ыйтусене хуравласа үкерчёк тáрáх калав çырасси. Текст.

3-мёш пай. Сáмах. Япала ячё. Кам? Мён? Ыйтуллá сáмахсем. Пёр япалана пёлтерекен сáмахсем. Япала нумаййине пёлтерекен сáмахсем. Çын ячёсене, хушамачёсене, ашшё ячёсене пысáк сас паллинчен пуçласа çырасси. Паллашу сáмахéсем. Выльáх-чёрлéх ячёсене пысáк сас паллинчен пуçласа çырасси. Хула, ял, урам, юхан шыв ячёсене пысáк сас паллинчен пуçласа çырасси. Пёлтерүçырасси.

4-мёш пай. Глагол. Мён тáвать? Мён тáваççё? Ыйтури глаголсем. Мён турёç? Мён турё? Ыйтури глаголсем. Хирёçле тата пёрешкел пёлтерёшлё глаголсем. Тав тáвасси.

5-мёш пай. Паллá ячё. Япала паллине пёлтерекен сáмахсене мёнле? Ыйту лартса тупасси. Тёсе пёлтерекен сáмахсем. Çынна сáнлакан сáмахсем. Сырурырасси. Хирёçле пёлтерёшлё паллá ячёсем (антонимсем). Пёрешкел пёлтерёшлё паллá ячёсем.

6-Мёш пай. Предложени. Пулleve предложенисем çине уйарасси. Предложенин тёп членёсемпе кёçён членёсем. Предложени членёсем хушшинчи çыхáну. Калуллá, Ыйтуллá предложенисем. Кáшкáруллá предложенисем.

7-мёш пай. 2-мёш класра вёреннине пётёмлетни. Сасáсемпе сас паллисем, алфавит çинчен вёреннине аса илсе пётёмлетесси. Япала ячё, глагол тата паллá ячё çинчен вёреннине аса илсе пётёмлетесси. Предложени çинчен вёреннине аса илсе пётёмлетесси.

Тематика планё

Раз дел №	Программгри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучё			Электрон (цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёççем	Практика ёççем	
1	Пёрремёш класра вёреннине аса илесси	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Сасг. Сас палли	10		1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Текст.	1	1	1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4	Сáмах	1		1	https://www.chuvash.org/
5	Япала ячё	4			https://www.chuvash.org/
6	Ёçе пёлтерекен сáмахсем	3			https://www.chuvash.org/
7	Япала паллине пёлтерекен сáмахсем.	4			https://www.chuvash.org/
8	Предложени.	5			
9	Вёреннине аса илсе зирёплетесси	5	1	1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
	Пурё	34	2	4	

Содержание по учебному предмету. (Предметән шалашё) 3-мёш класс

- 1- мёш раздел. 1-2класра вёренние аса илесси.** Текст. Предложени. Сәмах.
- 2- М ёш раздел. Сасә. Саспалли.** Сасә тата сас пали. Вәрәм хупә сасса икё пёр пек сас пали ғырса паләртни. Ч сасә умён л, н хупә сасәсен җемҗеләхне ятарласа паләртманни. Сәпайләх сәмахёсем. Ҙ, ч сас паллисем хыҗҗән ы е и ғырасси. Калав содержанияне кёскен ғырасси. Вырәс чёлхинчен йышәннә хәш - пёр сәмахсене ғырасси. Калав содержанияне кёскен ғырасси. Вырәс чёлхинчен ғыру урлә йышәннә сәмахсенче б, г, д, ж, з, ф, ц, щ сас паллисем ғырасси. Вырәс чёлхинчен ғыру урлә йышәннә сәмахсенче б, г, д, ж, з, ф, ц, щ сас паллисем. Телефонпа калаҗасси. Изложени «Ҙәкәр». Телефонпа калаҗасси. Э, е, ё, ю, я сас паллисемпе уә кума пеллесси. Вёренние җирёплетни. Библиотекаран илнё кёнекесен списокне тавасси.
- 3-мёш раздел. Предложени.** Предложения җинчен мён пёлнине аса илесси. Калуллә предложенисем. Диктант. Ҙерҗисем. Ытуллә предложенисем. Хистевлө предложенисем. Кәшкәрулләпредложенисем.Предложенинтөпчленёсем.Предложенинкёҗёнчленёсем.Сәмах майлашавё .Предложенири сәмахсен җыхәнәвё. Кәмпаҗумәрё. Ансәр тата анлә предложенисем.Пёр -пёр чёрчуна сәнласа текст ғырасси. Предложения җинчен вёренние пётёмлетни. Таванләх сәмахёсем.Ҙырса илни. Ват асатте уәвё. Сочинени. «Манән асатте (асанне)».
- 4-мёш раздел. Сәмах.** Сәмах тытәмё. Тымар тата аффикссем. Сәмаха уләштаракан тата сәмах тәваканаффикссем.Хәнанаҗёнесси.Ҙёнёсәмахсем -җә(-җё),-ләх (-лөх)аффикссемхушәнсапулни. Ҙёнё сәмахсем -у (-ү), -ла (-ле), -лә (-лө) аффикссем хушәнса пулни. Пёр тымартан пулнә сәмахсем. Аффиксла сәмахсене төрөс ғырасси.Заметка ғырасси. Изложени. «Чаплә утарҗә». Пёр тымартан пулнә сәмахсем. Диктант. Кәмпара.
- 5-мёш раздел. Пуплев пайёсем. Япала ячё.** Япала ячён пёлтерёшё тата паллисем. Япала ячёсем хисеп тәрәх улшәнни.Ш, с, җ сасәсемпе пётекен япала ячёсене нумайлә хисепре төрөс ғырасси. Изложени. «Каюра». Диктант «Сивё мучи»
- 6-мёш раздел. Глагол.** Глагол пёлтерёшё, ыйтәвёсем. Пёр - пёр чёр чуна сәнласа текст ғырасси. Предложения җинчен вёренние пётёмлетни. Таванлах сәмахёсем. Хирёҗле пёлтерёшле глаголсем (антонимсем). Зоопаркра. Калав вёҗлесси. Ҙывәх пёлтерёшлө глаголсем (синонимсем). Глагол улшәнәвё.Хальхивәхәт.Иртнөвәхәт.«Иртухаканкәмпасем».Пуласвәхәт.Куҗару.Изложени «Аләсем».Укерчөктәрәхсочиненитусаҗырасси.
- 7-мёш раздел. Палла ячё.**Паллә ячён пёлтерёшё, ыйтәвёсем. Паллә ячё улшәнманни. Паллә ячёяпала ячөпе тата глаголпа җыхәнни.Ҙывәх пёлтерёшлө паллә ячёсем (синонимсем). Ҙулөпе асләрах җынсене хисеплесе чөнесси. Хирёҗле пёлтерёшлө паллә ячёсем (антонимсем). Изложени. Ҙёмёрт. Диктант «Пысәк пуху».
- 8-мёш раздел. 3 - мёш класра вёренние аса илсе җирёплетесси.** Сасәсемпе сас паллисем. Предложения. Пысәк пуху. Пуплев пайёсем.

Тематикапланё

Раздел №	Программгри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучё			Электрон (цифра) ресурсёсем
		Пурё	Төрөслөв ёҗёсем	Практика ёҗёсем	
1	Пёрремёшпе иккёмёш классенче вёренние аса илесси	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Сасә. Сас палли	8		1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Предложени	7	1	1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4	Сгмах	5		1	https://www.chuvash.org/
5	Пуплев пайёсем. Япала ячё	3			https://www.chuvash.org/
6	Глагол	4			https://www.chuvash.org/
7	Паллә ячё	2			https://www.chuvash.org/
8	Виҗҗёмёш класра вёренние аса илсе җирёплетесси	3	1	1	https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
	Пурё	34	2	4	

Содержание по учебному предмету.(Предметӑн шалӑшӗ)

4-мӗш класс

1 мӗш пайӗ. Вӑреннине аса илесси. Ҫӑрӑм-шывӑм, Чӑваш ҫӑрӑ-шыве. Текст. Предложени.

Сӑмах. Сасӑсем тата сас паллисем.Сыпӑк. Пусӑм. Хутшну йӑли-йӑрки.Этикет

Сӑмах тытӑмӗ тата пулӑмӗ. Ҫыру тата пӗлтер ҫырасси. Сӑпайлӑх сӑмахӑсем.Сӑмах аффикс хушӑннипе пулни.Мӑшӑр сӑмахсем. Сӑмахсене икӗ хут калани.Пӑр тымарл= с=махсем.

2 - мӗш пайӗ.Текст. Текстри предложенисен килӗшӗвӗ. Текст тытӑмӗ. Текст теми. Текстӑн тӗп шухӑшӗ.

3 - мӗш пайӗ. Преложенин пӑр йышши членӑсем. Пӑр йышши членсене ҫыхӑнтаракан союзсем. Преложенин пӑр йышши членӑсем. Пӑр йышши членсем ҫинчен ӑнлантарни. Пӑр йышши членсем ҫинчен ӑнлантарни

4 - мӗш пайӗ. Пуплев пайӑсем С ӑмахсене пӗлтерӗш тӑрӑх ушкӑнлани. Пуплев пахалӑхӗ.

5 - мӗш пайӗ. Япала ячӗ. Япала ячӑсен вӑҫленӗвӗ. Падежсем Хупӑ сасӑпа пӗтекен япала ячӑсен Уҫӑ сасӑпа пӗтекен япала ячӑсен вӑҫленӗвӗ. Япала ячӑсене нумайлӑ хисепре вӑҫлени. Япала ячӗ ҫинчен вӑреннине пӗтӗмлетни. Саламламалли правилӑсем.

6 - мӗш пайӗ. Паллӑ ячӗ. Паллӑ ячӑсен пӗлтерӗшӗ, пулӑвӗ. Паллӑ ячӑсен тӗп тата танлаштарулла степенӑсем. Паллӑ ячӑсен вӑйлӑ степенӗ.

7 – мӗш пайӗ. Хисеп ячӗ. Хисеп ячӑсен пӗлтерӗшӗ. Ёҫ хучӑсем. Пӗлтерӗ ҫырасси

8 – мӗш пайӗ. Местоимени. Местоимени пӗлтерӗшӗ. Сӑпат местоименийӑсем. Уяв ячӑпе саламласси.

9 - мӗш пайӗ. Глагол. Глагол. Глаголӑн пурлӑ тата ҫуклӑ формисем. Глагол вӑхӑт тӑрӑх улшӑнни. Хальхи вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗ. Хальхи вӑхӑтри глаголсене ҫырасси. Иртно вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑв. Пулас вӑхӑтри глаголсен сӑпатланӑвӗ. Глагол ҫинчен вӑреннине пӗтӗмлетни.

10 -мӗш пайӗ. Вӑренӗ ҫулӑнче ӑса хывнинне аса илесси. Сӑмах тытӑмӗ тата пулӑвӗ. Текст. Предложени. Пуплев пайӑсем. Текст. Пӗтӗмлетӗ урокӗ.

Тематика планӗ

Раздел №	Программри разделсемпе урок темисем	Сехетсен шучӗ			Электрон (цифра) ресурсӑсем
		Пурӗ	Тӑрӑслев ӗҫӑсем	Практика ӗҫӑсем	
1	Вӑреннине аса илни	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
2	Сӑмах тытӑмӗ тата пулӑвӗ	2			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
3	Текст	1			https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
4	Предложенин пӑр йышши членӑсем	1			https://www.chuvash.org/
5	Пуплев пайӑсем	1			https://www.chuvash.org/
6	Япала ячӗ	2		1	https://www.chuvash.org/
7	Паллӑ ячӗ	2			https://www.chuvash.org/
8	Хисеп ячӗ	1			https://www.chuvash.org/
9	Местоимени	1			https://www.chuvash.org/
10	Глагол	4	1		https://www.chuvash.org/
10	Вӑренӗ ҫулӑнче ӑса хывнинне аса илесси	1	1		https://proshkolu.ru/club/chavash/list/1-11112-84193
	Пурӗ	17	2	1	

Тематика планё

2 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсеншучё			Электрон(цифра) ресурсём
		Пурё	Тёрёслевёсёсем	Практика ёсём	
1	Пёрремёшкласравёренине аса илесси. Текст. Предложени. Сăмах	1			
2	Сасă тата саспалли Алфавит. Уçасасăсемпехупăсасăсем.	1			
3	Хытăуçасасăсемпеçемсеу çасасăсем.	1			
4	СывпуллашассиСывлăхсунасси.	1			
5	Хытауçасасăлламасăмахсенч есемселлехпалли (ь) çырасси	1			
6	Сырсаилни «Авăнуйăх»	1			
7	Уйăракансемселлехпалли (ь) çырасси.	1		1	
8	Вăрамхупăсассаикё пёрпек саспаллисырсапалартни.	1			
9	Тăванлăх-хуранташлăхсăмахёсем.	1			
10	Вырăсчёлхинченийшăннă хăш-пёрсăмахсенеçырасси. Орфографисловарё.	1			
11	Сăмахсыпăкё. Самахсене пёрйёркерентепёрйёркенекуçарасси	1			
12	Текст.	1		1	
13	Сăмах. Сăмахтытаме.	1			
14	Япалайчё. Кам? Мён? Ыйтуллăсăмахсем.	1			
15	Çынячёсене, хушамачёсене, ашшёячёсенепысăкасаспаллинченпуçласаçырасси. Паллашусăмахёсем.	1	1		
16	Вывлăх-чёрлехячёсенепысăкаспаллинченпуçласаçырасси.	1			
17	Хула, ял, урам, юханшывячёсенепысăкасаспаллинченпуçласаçырасси. Пёлтерұсырасси.	1			
18	Ёсепёлтерекенсăмахсем. Мёнтаватъ? мёнтаваççё? Ыйтуллăёç-хёлсем.	1			
19	Мёнтурё? Мёнтурёç? Ыйтуллăёç-хёлсем. Диктант «Çалтăрсемчёнеççё»	1			
20	Хирёсле тата пёрешкелпёлтерёшлөөç-хёлсем. Тавтавасси. Сырсаилни. «Надежда	1			

	Павлова»				
21	Япалапал-линепёлтерекенсәмахсем Япалапаллинепёлтереке нсамахсенемёнде? ыйтулартсатупасси.	1			
22	Төсепёлтерекенсәмахсем. Ҙыннасәнлакансәмахсем.	1		1	
23	Пөрешкелпёлтерешлөпалл аячөсем (синонимсем)	1			
24	Хирөслөпёлтерешлөпалл ячөсем (антонимсем).	1			
25	Предложени. Пуплевепредло- женисемсинеуйәрасси.	1			
26	Предложенинтөпчленөсем	1			
27	Предложенинтөпчленөсем пекөсөнчленөсем. Предложенинчленөсемху шшинчисыхану.	1			
28	Калулла, ыйтуллапредложенисем.. Диктант. «Йытасури»	1			
29	Кашкаруллапредложенисем	1			
30	Вөренине аса илсепөтөмлетессиСасәсем песаспаллисем, алфавит сінченвөренине аса илсепөтөмлетни.	1			
31	Япалаячө тата паллаячөсінченвөренине аса илсепөтөмлетни.	1			
32	Төрөслөвдиктанчө. «Коля».	1		1	
33	Ёсепёлтерекенсәмахсемс нчен аса илесси	1	1		
34	Предложенисінченвөрени не аса илсепөтөмлетесси.				
	Пүрө	34	2	4	

Тематика планё

3 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёёсем	Практика ёёсем	
1	Пёрремёшпе иккёмёш классенче вёреннине аса илесси. Текст. Предложени. Сāмах	1			
2	Сасāсемпе сас паллисем.	1			
3	Сасā. Сас палли.Вāрāм хупā сасāсене икё сас паллипе палāртасси	1			
4	Ч сасā умёнци л, н хупā сасāсен ёемёселёхне ятарласа палāртманни.	1			
5	Ѕ, ч сас паллисем хыёёāн ы е и ёырасси	1			
6	Ѕ, ч сас паллисем хыёёāн ы е и ёырасси	1			
7	Изложени. Пичёшёпе шāллё	1		1	
8	Вырāс чёлхинчен ёыру урлā йышāннā сāмахсенче б, г, д, ж, з, ф, ц, щ сас паллисем ёырасси	1			
9	Э, е, ё, ю, я сас паллисемпе усā курма пёлесси	1			
10	Библиотекаāран илнё кёнекесен списокне тāвасси	1			
11	Предложени. Предложени ёинчен мён пёлнине аса илесси. Текст тата предложени	1			
12	Изложени «Шанчāклā туссем»	1		1	
13	Калуллā предложенисем. Ёйтуллā предложенисем. Пёр-пёр чёр чуна сāнласа текст ёырасси	1			
14	Хистевлё предложенисем. Кāшкāруллā предложенисем.	1			
15	Тёрёслев диктанчё. «Ѕерёсем»	1	1		
16	Предложенин тёп членёсем. Предложенин кёёён членёсем.	1			
17	Сāмах майлашāвё. Предложенири сāмахсен ёыхāнāвё. Ансāр тата анлā предложенисем	1			
18	Сāмах. Сāмах тытāмё. Тымар тата аффикссем	1			
19	Сāмаха улāштаракан тата сāмах тāвакан аффикссем. Ѕёнё сāмахсем –ёā(-ёё), -лāх(-лёх) аффикссем хушāнса пулни	1			
20	Ѕёнё сāмахсем –у(-у), -лā(-лё), -ла(-ле) аффикссем хушāнса пулни. Пёр тымарган пулнā сāмахсем	1			
21	Аффикслā сāмахсене тёрёс ёырасси.	1			
22	Изложени «Каюра»	1		1	
23	Пуплев пайёсем. Япала ячё Япала ячён пёлтерёшё тата ёйтāвёсем.	1			
24	Япала ячёсем хисеп тāрāх	1			

	улшӑнни.				
25	Ш, с, ç сасӑсемпе пӗтекен япала ячӑсене нумайла хисепре тӗрӗс ҫыраси	1			
26	Глагол. Глагол пӗлтерӗшӗ, ыйтӑвӗсем	1			
27	Хирӗҫле пӗлтерӗшлӗ глаголсем (антонимсем). Ҫывӑх пӗлтерӗшлӗ глаголсем (синонимсем)	1			
28	Глагол улшӑнӑвӗ. Хальхи вӑхӑт	1			
29	Иртнӗ вӑхӑт. Пулас вӑхӑт	1			
30	Палла ячӗ. Палла ячӗн пӗлтерӗшӗ, ыйтӑвӗсем. Палла ячӗ улшӑнманни. Палла ячӗ япала ячӗпе тата глаголпа ҫыхӑнни	1			
31	Ҫывӑх пӗлтерӗшлӗ палла ячӗсем (синонимсем). Хирӗҫле пӗлтерӗшлӗ палла ячӗсем (антонимсем)	1			
32	Виҫӗмӗш класра вӗреннине аса илсе ҫирӗплетесси Изложения «Хураҫка»	1		1	
33	Тӗрӗслев диктанчӗ. Шуршӑл ялӗ.	1	1		
34	Сасӑсемпе сас паллисем. Сӑмах тытӑмӗ. Пушлев пайӗсем	1			
	Пурӗ	34	2	4	

Тематика планё

4 класс

Урок номерё	Урок теми	Сехетсен шучё			Электрон(цифра) ресурсёсем
		Пурё	Тёрёслев ёёсем	Практика ёёсем	
1	Вёреннине аса илни. Сăмах. Предложени. Текст. Сасăсем тата сас паллисем. Сыпăк. Пусăм.	1			
2	Сăмахтыгăмё тата пулăвё. Пёр тымарлă сăмахсем. Сăмах аффикс хушăннипе пулни.	1			
3	Мăшăр сăмахсем. Сăмахсене икё хут калани.	1			
4	Текст. Текстри предложенисен килёшёвё. Текст теми. Текстгн тёп шухăшё. Текст тыгăмё.	1			
5	Предложенин пёрийышшичленёсем. Пёр йышши членсем зинчен гнлантарни. Пёр йышши членсене зыхгнтаракан союзсем.	1			
6	Пуплевпайёсем. Сгмахсене пёлтерёш тргх ушкгнилани. Пуплев пахалăхё. Изложени "Будка трринчи йгва.	1		1	
7	Япалаячё. Япала ячёсен вёзленёвё. Падежсем . Хупг сасгпа пётекен япала ячёсен вёзленёвё. Узг сасгпа пётекен япала ячёсен вёзленёвё.	1			
8	Япала ячёсене нумайлă хисепре вёсленни. Япала ячёсем ынчен вёреннине пётёмлетни.	1			
9	Паллгячё. Паллг ячёсен пёлтерёшё, пулгвё. Паллг ячёсен тёп тата танлаштаруллиг степенёсем	1			
10	Паллă ячёсен тёп тата танлаштарулла степенёсем. Паллă ячёсен вайлă степенё.	1			
11	Хисепячё. Хисеп ячёсен пёлтерёшё. Ёз хучёсем, пёлтеря, заметка зырасси.	1			
12	Местоимени. Местоимени пёлтерёшё. Сăпат местоименийёсем.	1			
13	Глагол. Глагол пёлтерёшё . Глаголан пурлă тата ыкла формисем. Глагол вăхат тăрăх улшăнни.	1			
14	Глагол сăпат тăрăх улшăнни. Глагол хисеп тăрăх улшăнни. Тёрёслев изложенийё «Пăчи»	1	1		
15	Хальхи вăхатри глаголсен сăпатланăвё. Хальхи вăхатри глаголсене ырасси.	1			
16	Иртнё вăхатри глаголсен сăпатланăвё. Пулас вăхатри глаголсен сăпатланăвё.	1			
17	Вёренуёсуленчёйсахывнине аса илесси. Тёрёслев диктанчё. Хёвел.	1	1		

Аслай–ханахавесенетереслесехакламалливисесем**Самахпа каласа хуравланине хакламалли висесем**

«5» палла сакан пек чухне лартмалла: веренекен ача программари материала анланса, туллин, терес пелнине катаргата, хай каланине теслехсемпе сиреплетсепарать; самахсемпе предложенисене хай теллентата терес тишкерет, верентусе сене текста халиччен веренне грамматика пуламесене, самахсене менле сырмаллине, предложенири чарану паллисен салтавне терес анлантарать: йеркипе, сыханула каласа хуравлать, пуплев йанашесем пачах тумасть е 1 йанашран ытла тумасть пулсан.

«4» палласакан пек чухне лартмалла: веренекен хураве «5» паллапа хакламалли висесене тивестерет, анчах вал правиласене сиреплетме илне теслехсенче 1-2 йанаш тавать. Весене хаех е верентусе пулашнине самалланах турлетет; каласа пана чух 1-2 печек йанаштавать пулсан.

«3» палла сакан пек чухне лартмалла: веренекен материала петемешле анланать, анчах туллин хуравлаймасть, верентусе пулашнине сес калама пултарать; текста тишкерне чух уйрам йанашсем тавать, весене верентусе ыйтусем панипе сес турлетет; правиласене харкам теллен теслехсемпе сиреплетсе параймасть, ку есе верентусе хушма ыйтусем парсан сес пурнаслайрать; сыханула каласа параймасть, каласа пана чух темисе йанаштавать пулсан.

«2» палласакан пек чухне лартмалла: веренекен материала петемпех е унан чи кирле пайне пелмест, каласа пана тата текстпа еслене чухне пысак йанашсем тавать, весене верентусе пулашнине те турлетеймест пулсан.

Паллаштарас теллевпесес программа кертне материала ача менле пелнине тереслесе хаклама кирле мар.

Сыруесене (тасата илемлесе ырни, диктант) хакламалли висесем

«5» палласакан пек чухне лартмалла: веренекен ачан есе каллиграфии нормисене тивестерет, сырура пер-ике пысаках мар ситменлех пулма пултарать.

«4» палла сакан пек чухне лартмалла: веренекен ача сыраве висесенчен перне тивестермест (перешкел чалаштарса сырман, саспаллисем, самахсен хушшинче перпеклех сук т.ыт.те), 1-2 пысаках маар ситменлех пур.

«3» палла сакан пек чухне лартмалла: веренекен сыраве каллиграфии висесенчен 1-2-шне тивестереймест (саспаллисене перешкел чалаштарманни, хаш -пер саспаллисен елки усамлах мари, саспаллисен суллешепе хуланаше перешкел мари т.ыт.те), 1-2 пысаках мар ситменлех пур.

«2» палласакан пек чухне лартмалла: веренекен ачан сыраве каллиграфии висесенчен чылай ашнетивестермест.

Пысаках маар йанашсем шутне саксем кересе:

1. Хаш-пер саспаллисенетересмаар ырни.

2. Пысак тата печек саспаллисенеперйерсинчесе ырманни.

3. Хаш-пер саспаллисенетерессыхантарманни.

4. Йертен сулелее аялаллатух сасырни.

5. Ытлашши шултраеветесе ырни.

6. Хаш-пер телте саспаллисене перешкел чалаштарса ырманни, саспаллисем, самахсем хушшинче хуша пер пек пулманни.

7. Хаш-пер саспаллисен тарринчи палласене, секелсене пасса ырни. Ача туна йанаш уг-пу аталанавепе сыханна пулсан, япахрах сырна есе «3» паллапа хакламалла. Чаваш челхи урокесенче таса та илемле сырма веренмелли минутсенче ирттерне печек ессене ятарла палласемпе хакламасе. Ку висесемпе ятарласа ирттерне тереслев есесегне хакласе.

Диктантасак висесемпехакламалла:

«5» палла сакан пек чухне лартмалла: ача орфографие пунктуации йанашесем пачах туман, орфограммасене турлетмен, каллиграфии висисене паханса сырна, анчах уйрам ситменлехсем пур пулсан.

«4» палла сакан пек чухне лартмалла: сыру есенче орфографии йанашесем 2, пунктуации йанаше 1 ытла маар, е 1 орфографи, 2 пунктуацийанаше, есе тирпейле сырна, анчах темисе серте каллиграфии висисенетивестермен, пер - пер орфограмм ана турлетни пур пулсан.

«3» палласакан пек чухне лартмалла: орфографие пунктуации йанашесем 6-ран ытла маар, диктантра орфографийанашесем 3-рен 5-есити, пунктуацийанашесем 3 таран, е 4 орфографи, 2 пунктуаци, е 5 орфографи, 1 пунктуаци йанаше, есе тирпейсер, каллиграфии висисене паханса сырман тата терле орфограмма турлетни 1-2 пулсан.

«2»палласаканпекчухнелартмалла:диктантраорфографийянашесем6,пунктуацийянаше3- 4 – ран ытла, есе тирпейсер, каллиграфийивисисене паханмасар сырна, 3-5 турлетни пур пулсан.

Диктантра саксене йанаш тесе шутламалла:

Самаха орфографии правилисене пасса сырни, саспаллисене сиктерсе хаварни, саспаллисене е саамахсыпакесене ылмаштарса лартни, пер самаха тепер самахпа улаштарни.

Вереннеправиласенепелменнипечаранупали лартманетерес маарлартна пулсан.

Диктантрасаксемйанашшутланмассе:31Кутаранчченверенменорфографитатапунктуации правилисемпе сыханна йанашсем (кун пек самахсене класс хами сине сырса катартмалла).

Предложениивесенчеперхутченпанчалартмасархаварна,теперпредложениипуламашнепысак саспаллипе сырна пулсан.Текст шухашне улаштармасар пер саамах выранне тепер саамах улаштарса сырнапертеслех канна пулсан.

Саксенеперйанаштесешутламалла:Тересмарсырнасаамахикиетемисехутчентелпулсан,сав правилапа сыханна йанаш тепер самахра та туна пулсан, весене пер йанаш тесе шутламалла.

Пысакахмаар2 ситменлехеперйанаштесешутламалла.

Саксенепысакахмаарситменлехсемтесешутламалла:Самахраперсаспаллинехасархамасарикехут сырни.Самаха сырса петерейменни.Пер йеркерен тепер йеркене кусарна чухне самахан пер пайне асархамасар паракса хаварни.

Пуплевтишкеревнехакламалливисесем.

«5» палла – ача есе пер йанашсар пулсан,вал терминсемпе правиласене лайах пелни тата хай пелевепетерле йышши есеем туна чухне уса курма пултарни паларсан лартмалла.

«4»палла–ачатерминсемпеправиласенелайахпелсен,весемпеграмматикатишкереветуначухнепелсе уса курсан, самахсемпе предложенисене тишкерсе есен $\frac{3}{4}$ пайне тусан лартмалла.

«3»палла–ачавереннематериалаанланнипаларсан,хайпелнипеусакурсатишкеревенсуррине пурнасласан лартмалла.

«2»палла–ачавереннематериаланаچارпелсен,вал«3»паллаилмелеххуравламасанепуплев тишкеревен ытларахаш пайнепурнасламасан лартмалла

Словарьдиктантнехакламалли висесем

Словарьдиктанченкалапашесаканпекпулмалла:3класра–10-11 самах

«5»палла–диктантраперйанаштасукпулсан.

«4»палла–1йанаш,1турлетнипулсан.

«3»палла–2йанаш,1турлетни пулсан.

«2»палла– 3-5 йанашпулсан.

Изложенипесочинениехакламалли висесем:

«5»палла–текстатерестатасыханулласырсакатартна,шухаштемапа килешуллаен,сыхануллаан аталанса пырать, факт йанашесем сук, саамах йыше пуян; орфографипе пунктуации йанашесем сук, 1 -2турлетнипулмапултарать.

«4» палла – текста сителекле таран туллин сырса кататман, темана усса пана, анчах уйрам вырансенче шухаш сыханаве таталса кайни, тересех маар сырни тата пуплев ситменлехесем пур; пуплевтелешенчен петемпе 3 йанашран ытла маар, содержанипе туна йанашсем 3 таран туна пулсан; 3-5 орфографи йанаше,терле орфограммасене турлетни.

«3»палла–есетематарах сырман,текстран чылай парансакайна,тересехмааранланнавырансемпур, йеркелле сыхантарса сырман,самах йыше чухан. Текста тата пуплеве йеркелес енепе5 ситменлехпе йанашсем пур пулсан; орфографии йанашесем 3-5,1-2 турлетни пур пулсан..

«2»палла–есе тема тарах сырман, паранса кайна, сыханулла сырман, саамахйыше чухан . Текста тата пуплеве йеркелес енепе 6 ситменлехпе йанашсем пурпулсан; орфографии йанашесем 6 - ран, пунктуации йанашесем 3-4 –ран ытла, 3-5 турлетни пурпулсан..